

Przewodnik określa podstawowe zagadnienia dotyczące kwalifikowalności kosztów w projektach

Zawiera rozdziały definiujące:

- Ramy czasowe i zasady kwalifikowalności kosztów
- Dokumentowanie poniesionych kosztów
- Podatek VAT jako koszt kwalifikowalny

Przewodnik kwalifikowalności kosztów w ramach Działania 1.1 (z wyłączeniem konkursu Seal of Excellence), 1.2 oraz Poddziałania 4.1.1, 4.1.2, 4.1.4 PROGRAMU OPERACYJNEGO INTELIGENTNY ROZWÓJ

Spis treści

I. OGÓLNE ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI KOSZTÓW	3
1. Cel opracowania Przewodnika	3
2. Podstawa prawna	3
3. Zakres obowiązywania Przewodnika	3
4. Zasady kwalifikowalności kosztów	4
5. Podatek VAT	7
6. Wkład własny	8
II. KATALOG KOSZTÓW KWALIFIKOWALNYCH	9
1. Katalog kosztów kwalifikowalnych w ramach badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych	9
W - Koszty wynagrodzeń	10
E - Koszty podwykonawstwa	11
Op – pozostałe koszty bezpośrednie	12
O – Koszty pośrednie	14
2. Katalog kosztów kwalifikowalnych prac przedwdrożeniowych	15
W-Koszty wynagrodzeń	15
E - Koszty podwykonawstwa	17
Op – pozostałe koszty bezpośrednie	18
O – Koszty pośrednie	19
3. Katalog kosztów kwalifikowalnych prac przedwdrożeniowych świadczonych jako usługi doradcze	20
E - Koszty podwykonawstwa	20
Załącznik nr 1 do Przewodnika kwalifikowalności kosztów POIR	21

I. OGÓLNE ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI KOSZTÓW

Przewodnik kwalifikowalności kosztów w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (zwany dalej *Przewodnikiem*) dotyczy wszystkich konkursów ogłoszonych przez NCBR w ramach Działań 1.1 (z wyłączeniem konkursu Seal of Excellence), 1.2 oraz Poddziałań 4.1.1, 4.1.2, 4.1.4 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój.

Przewodnik został opracowany na podstawie obowiązujących aktów prawnych.

Głównym celem *Przewodnika* jest ułatwienie beneficjentom klasyfikacji kosztów, zarówno na etapie planowania projektu, jak i późniejszego rozliczania przyznanego dofinansowania.

Jednocześnie zastrzegamy, że powyższe ustalenia nie uchylają ani nie wpływają na możliwość wystąpienia odmiennych ustaleń i wyników kontroli prowadzonych przez właściwe instytucje.

Definicja:

Beneficjent – podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.; ilekroć w *Przewodniku* jest mowa o beneficencie, należy przez to rozumieć również konsorcjanta.

1. Cel opracowania Przewodnika

Opracowanie, uszczegółowienie i zobrazowanie zagadnienia kwalifikowalności kosztów, co ma ułatwić beneficjentom opracowanie planu kosztów w ramach przygotowywanych projektów, rozliczanie otrzymanego dofinansowania oraz usprawnić monitorowanie projektów na różnym etapie oceny, zapewniając efektywne i skuteczne zarządzanie finansami publicznymi oraz równouprawnienie w dostępie do środków finansowych poprzez stworzenie jednolitych i transparentnych zasad kwalifikowalności kosztów.

2. Podstawa prawna

Niniejszy *Przewodnik* został opracowany przy uwzględnieniu obowiązujących aktów prawnych regulujących gospodarkę finansową w projektach objętych pomocą oraz zasad funkcjonowania NCBR.

3. Zakres obowiązywania Przewodnika

3.1 *Przewodnik* określa zasady kwalifikowalności kosztów w projektach POIR realizowanych w NCBR, oraz zawiera katalog kosztów kwalifikowalnych.

3.2 Kwalifikowalność kosztu uzależniona jest od zgodności z ogólnymi zasadami kwalifikowalności, w szczególności określonymi w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 (dalej *Wytyczne*) oraz od specyfiki realizowanego projektu, a także uwzględnienia kosztu w harmonogramie rzeczowo-finansowym / budżecie projektu, stanowiącym załącznik do podpisanej umowy o dofinansowanie.

3.3 Zasady dotyczą wszystkich kosztów kwalifikowalnych ponoszonych przez beneficjenta – zarówno w ramach środków własnych beneficjenta, jak i otrzymanego dofinansowania.

3.4 W zależności od rodzaju realizowanych projektów, obowiązujące ich akty prawne lub regulamin konkursu mogą określać dodatkowe kryteria kwalifikowalności.

3.5 Do oceny kwalifikowalności poniesionych wydatków stosuje się *Przewodnik* w wersji obowiązującej na dzień poniesienia wydatku. Do oceny prawdziwości umów zawartych w ramach realizacji Projektu w wyniku przeprowadzonych postępowań, stosuje się *Przewodnik* w wersji obowiązującej w dniu

wszczęcia postępowania, które zakończyło się podpisaniem danej umowy. W przypadku zmiany *Przewodnika*, w odniesieniu do nierozliczonych wydatków, poniesionych przed dniem stosowania nowej wersji *Przewodnika*, Lider konsorcjum lub konsorcjant może stosować nowy *Przewodnik*, jeśli wprowadza rozwiązania korzystniejsze.

4. Zasady kwalifikowalności kosztów

§ 1 Ramy czasowe kwalifikowalności

4.1 Pod pojęciem okresu kwalifikowalności kosztów należy rozumieć okres, w którym mogą być ponoszone i rozliczane w ramach projektu koszty kwalifikowalne. Koszty poniesione i rozliczone poza okresem kwalifikowalności stanowią koszty niekwalifikowalne. Okres kwalifikowalności kosztów dla danego projektu jest określony w umowie o dofinansowanie.

Ponadto, w przypadku gdy projekt jest realizowany w ramach działania objętego pomocą publiczną, rozpoczęcie przez beneficjenta realizacji projektu przed dniem złożenia lub w dniu złożenia wniosku o dofinansowanie spowoduje, że wszystkie wydatki w ramach projektu staną się niekwalifikowalne. Przez rozpoczęcie prac w ramach realizowanego projektu rozumie się rozpoczęcie prac w rozumieniu art. 2 pkt 23 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w stosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187/1 z 26.06.2014 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem 651/2014.

Poniesione koszty muszą być wykazywane w przedkładanym przez beneficjenta (w przypadku projektu realizowanego w ramach konsorcjum, przez lidera konsorcjum) wniosku o płatność zgodnie z zasadą kasową, tj. kosztem kwalifikowalnym są jedynie koszty rzeczywiście poniesione (jako rozchód środków pieniężnych z kasy lub rachunku bankowego beneficjenta).

Wyjątki od tej reguły stanowią m.in.:

- wydatki rozliczane ryczałtem, tj. koszty rozliczane w oparciu o stawki ryczałtowe;
- koszty amortyzacji
- potrącenia, o których mowa w art. 498 *Kodeksu cywilnego*
- odpisy na ZFŚS.

Wszystkie wykazane we wniosku o płatność koszty muszą być faktycznie poniesione i opłacone w okresie kwalifikowalności kosztów oraz przed złożeniem wniosku o płatność (w którym zostały wykazane).

W przypadku faktury/innego dokumentu księgowego wystawionego w walucie obcej, wartość wydatku kwalifikowalnego należy przeliczyć na PLN zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz przyjętą polityką rachunkowości beneficjenta. Jeżeli płatność za fakturę/inny dokument księgowy wystawiony w walucie obcej dokonywana jest w transzach, wartości poszczególnych transz wydatku kwalifikowalnego powinny być przeliczone na PLN zgodnie z powyższymi zasadami.

§ 2 Weryfikacja kwalifikowalności kosztów

4.2 Podczas oceny wniosku o płatność weryfikacja kwalifikowalności kosztu polega na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami (w tym *Wytycznymi* obowiązującymi w dniu poniesienia wydatku), zapisami umowy (w oparciu o harmonogram rzeczowo-finansowy/budżet projektu) oraz z *Przewodnikiem*. Weryfikacja ta dokonywana jest na podstawie wniosku o dofinansowanie, umowy, wniosku o płatność oraz weryfikacji dokumentów potwierdzających rozliczone wydatki.

Do oceny prawidłowości umów zawartych w ramach realizacji projektu w wyniku przeprowadzonych postępowań stosuje się *Wytyczne* w wersji obowiązującej w dniu wszczęcia postępowania, które zakończyło się podpisaniem danej umowy. Wszczęcie postępowania jest tożsame z publikacją

ogłoszenia o wszczęciu postępowania lub zamiarze udzielenia zamówienia publicznego, o których mowa w podrozdziale 6.5 *Wytycznych* lub o prowadzonym naborze pracowników na podstawie stosunku pracy, pod warunkiem, że beneficjent udokumentuje publikację ogłoszenia o wszczęciu postępowania.

Projekt, w którym wartość dofinansowania przekracza 3 mln zł, podlega obowiązkowemu audytowi zewnętrznemu zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie. Audyt przeprowadzany jest, zgodnie z Załącznikiem nr 1 do *Przewodnika*. Koszt przeprowadzonego audytu stanowi koszt kwalifikowalny, jeżeli audyt rozpoczął się po zrealizowaniu co najmniej 50% planowanych wydatków związanych z realizacją projektu, ale nie później niż przed zrealizowaniem 80% planowanych wydatków związanych z realizacją projektu.

§ 3 Koszty kwalifikowalne

4.3.1 Kwalifikowalność kosztu może zostać uznana, o ile zostaną spełnione łącznie następujące warunki:

- został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie, z zachowaniem warunków określonych w podrozdziale 6.1 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*;
- jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa unijnego oraz prawa krajowego;
- jest zgodny z *Programem Operacyjnym Inteligentny Rozwój 2014-2020*; oraz *Szczegółowym opisem osi priorytetowych Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020*;
- został poniesiony zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie;
- został uwzględniony w harmonogramie rzeczowo-finansowym / budżecie projektu;
- jest niezbędny do realizacji projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu;
- został dokonany w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;
- został należycie udokumentowany;
- został wykazany we wniosku o płatność;
- dotyczy towarów dostarczonych lub usług wykonanych lub robót zrealizowanych;
- został poniesiony zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych (jeśli dotyczy) lub zgodnie z zasadą konkurencyjności;
- nie stanowi wydatku niekwalifikowalnego na mocy przepisów unijnych oraz krajowych;
- jest zgodny z warunkami uznania go za wydatek kwalifikowalny określonymi w regulaminie konkursu.

4.3.2 Koszty kwalifikowalne to koszty obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości i zasadami należytego zarządzania finansami oraz praktykami beneficjenta (polityka rachunkowości). Każdy z beneficjentów rozliczając koszty projektu stosuje praktyki (wytyczne) przyjęte w jego instytucji. Możliwość rozliczania ponoszonych kosztów według zasad księgowania stosowanych w danej instytucji nie oznacza, że beneficjenci mogą tworzyć nowe zasady, specjalnie na potrzeby projektu.

4.3.3 Beneficjent projektu zobowiązany jest do ponoszenia kosztów zgodnie z art. 44 ust. 3 oraz art. 162 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

§ 4 Dokumentowanie poniesionych kosztów¹

4.4.1 Koszty powinny być udokumentowane w sposób umożliwiający ocenę realizacji projektu pod względem finansowym i merytorycznym.

4.4.2 Beneficjenci realizujący projekt zobowiązani są do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej dla projektu w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych i bankowych.

4.4.3 Beneficjenci niezobowiązani do prowadzenia jakiejkolwiek ewidencji księgowej na podstawie obowiązujących przepisów (ustawy o rachunkowości, przepisów podatkowych), mają obowiązek ewidencjonowania dokumentów dotyczących operacji związanych z realizacją projektu.

4.4.4 Dowodem poniesienia kosztu jest wystawiona faktura lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej wraz z potwierdzeniem dokonania płatności. Każdy oryginał dokumentu księgowego (fakturę, rachunek itp.) należy opisać, wskazując następujące informacje:

- nazwa (tytuł) projektu wynikający z umowy o dofinansowanie;
- data zawarcia i numer umowy o dofinansowanie;
- kwota kosztu kwalifikowalnego;
- opis związku kosztu z umową o dofinansowanie – należy zaznaczyć w opisie faktury, do której z kategorii wydatków zatwierdzonych w umowie o dofinansowanie odnosi się wydatek dokumentowany fakturą;
- informacja o współfinansowaniu projektu ze środków EFRR – tj. *Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*;
- dekretacja oraz nr księgowy dokumentu;
- informacja o poprawności formalnej i merytorycznej;
- adnotacja o sposobie zapłaty (jeżeli nie wynika to z dokumentu);
- w przypadku jeśli dany dowód księgowy tylko w części dotyczy projektu, należy w opisie jednoznacznie wskazać jaka część wydatku, w tym w ramach kosztów kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych, związana jest z projektem poprzez wskazanie konkretnych elementów lub procentowego udziału wydatku w projekcie wynikających z dowodu księgowego.

Na fakturach/innych dokumentach księgowych wyrażonych w walutach obcych należy dodatkowo podać kurs waluty zastosowany do przeliczenia waluty obcej na PLN zgodnie z zasadami określonymi w pkt 4.1 *Przewodnika*. Jeżeli płatność za fakturę/inny dokument księgowy wystawiony w walucie obcej dokonywana jest w transzach, należy dodatkowo podać kursy walut dla kolejnych transz.

4.4.5 Dokumentem potwierdzającym poniesienie, w ramach realizowanego projektu, kosztu związanego z amortyzacją są w szczególności dowody księgowe oraz wyciągi z ksiąg rachunkowych odzwierciedlające wysokość poniesionych kosztów i potwierdzone za zgodność z oryginałem przez upoważnione osoby.

4.4.6 W przypadku dokumentowania wydatków za pomocą faktury elektronicznej należy przedstawić dowód księgowy zapisany na nośniku elektronicznym, co jest równoważne kopii tradycyjnego dowodu księgowego wraz z opisem sporządzonym w wersji elektronicznej, zgodnie z wymogami instytucji będącej stroną umowy o dofinansowanie.

§ 5 Zakaz podwójnego finansowania

4.5.1 Całkowite lub częściowe podwójne sfinansowanie danego kosztu jest niedozwolone.

4.5.2 Podwójnym finansowaniem jest w szczególności:

- wykazanie tego samego kosztu w ramach różnych projektów współfinansowanych ze środków krajowych lub wspólnotowych;

¹ Nie dotyczy uproszczonych metod rozliczania wydatków.

- sfinansowanie kosztów podatku VAT ze środków projektu objętego dofinansowaniem, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług oraz rozporządzeń do tej ustawy;
- zakupienie środka trwałego z udziałem środków dotacji krajowej lub środków unijnych, a następnie wykazanie kosztów amortyzacji tego środka w projekcie objętym dofinansowaniem;
- wykazanie kosztu w ramach rozliczenia dotacji, a następnie wykazanie tego samego kosztu w ramach projektu objętego dofinansowaniem;
- rozliczenie w projekcie wydatku poniesionego przez leasingodawcę na zakup przedmiotu leasingu w ramach leasingu finansowego, a następnie rozliczenie w projekcie rat opłacanych w związku z leasingiem tego przedmiotu;
- zakup używanego środka trwałego, który w ciągu 7 poprzednich lat (10 lat dla nieruchomości) był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych²;
- sytuacja, w której środki na prefinansowanie wkładu unijnego zostały pozyskane w formie kredytu lub pożyczki, które następnie zostały umorzone;
- otrzymanie na wydatki kwalifikowalne danego projektu lub części projektu bezzwrotnej pomocy finansowej z kilku źródeł (krajowych, unijnych lub innych) w wysokości łącznie wyższej niż maksymalna dozwolona intensywność pomocy dla danego projektu lub części projektu;
- objęcie kosztów kwalifikowalnych projektu jednocześnie wsparciem pożyczkowym i gwarancyjnym ze środków publicznych;
- finansowanie w ramach umowy cywilnoprawnej zadań osoby stanowiącej personel projektu, które mieszczą się w zakresie obowiązków służbowych wynikających ze stosunku pracy tej osoby
- rozliczenie tego samego wydatku w kosztach pośrednich oraz kosztach bezpośrednich projektu.

Za podwójne finansowanie nie uważa się wykazania w projekcie poniesionego kosztu, jeżeli został on sfinansowany ze środków własnych beneficjenta (przychody uzyskiwane w związku z prowadzoną działalnością, inne źródła), nawet jeśli stanowią one środki publiczne zgodnie z definicją zawartą w ustawie o finansach publicznych.

5. Podatek VAT

5.1 Podatek VAT może być kosztem kwalifikowalnym tylko wówczas gdy w świetle przepisów o VAT obowiązujących w danym państwie członkowskim, nie może zostać odzyskany przez podatnika.

5.2 Beneficjenci, którzy zaliczą VAT do wydatków kwalifikowalnych, zobowiązali się dołączyć do wniosku o dofinansowanie „Oświadczenie o kwalifikowalności VAT”.

5.3 Zgodnie z Wytycznymi aby uznać VAT za koszt kwalifikowany prawo do odliczenia nie może przysługiwać nie tylko beneficjentowi ale również „żadnemu innemu podmiotowi zaangażowanemu w projekt lub wykorzystującemu do działalności opodatkowanej produkty będące efektem realizacji projektu, zarówno w fazie realizacyjnej jak i operacyjnej”.

W przypadku wystąpienia takiej sytuacji VAT będzie stanowił wydatek niekwalifikowalny niezależnie od tego, który podmiot podatek ten będzie odzyskiwał.

5.4 Jeżeli beneficjent rozlicza podatek VAT poprzez pomniejszenie kwoty podatku należnego o taką część kwoty podatku naliczonego, którą można proporcjonalnie przypisać czynnościom w stosunku do których przysługuje mu prawo do obniżenia kwoty podatku należnego (współczynniki o których mowa

² 7 lub 10 lat liczone jest w miesiącach kalendarzowych od daty nabycia (np. 7 lat od dnia 9 listopada 2014 r. to okres od tej daty do 9 listopada 2007 r.).

w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług), podatek VAT w takim projekcie w całości stanowi wydatek niekwalifikowany.

5.5 Za posiadanie prawa do odliczenia VAT nie uznaje się możliwości określonej w art. 113 ustawy o VAT, który przewiduje podmiotowe zwolnienie z VAT dla podatników o niewielkich obrotach (przy czym tego typu podatnicy mogą zrezygnować z tego zwolnienia).

6. Wkład własny

6.1 Beneficjent ma obowiązek wniesienia wkładu własnego w zadeklarowanej wysokości na pokrycie części kosztów kwalifikowalnych w realizowanym projekcie.

6.2 Wkład własny może być wniesiony wyłącznie w formie pieniężnej (rozchód środków finansowych z rachunku/kasy w trakcie trwania projektu).

II. KATALOG KOSZTÓW KWALIFIKOWALNYCH

1. Katalog kosztów kwalifikowalnych w ramach badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych³

Na koszty kwalifikowalne badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych projektu składają się poniższe kategorie kosztów:

Koszty bezpośrednie	Wynagrodzenia (W) Podwykonawstwo (E) Pozostałe koszty bezpośrednie (Op) , w tym: <ul style="list-style-type: none">- koszty aparatury oraz wartości niematerialnych i prawnych- koszty budynków i gruntów- inne koszty operacyjne
Koszty pośrednie (O)	

³ Jeśli dotyczy – w zależności od zapisów Regulaminu konkursu

W - Koszty wynagrodzeń

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są **koszty wynagrodzeń wraz z pozapłacowymi kosztami pracy**, w tym składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne **osób zatrudnionych przy prowadzeniu badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych** (pracowników badawczych, pracowników technicznych, pozostałych pracowników pomocniczych) w części, w jakiej wynagrodzenia te są bezpośrednio związane z realizacją badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych projektu objętego dofinansowaniem.

Kosztem kwalifikowalnym w ramach tej kategorii może być wyłącznie wynagrodzenie kadry naukowo-badawczej, z wyłączeniem kadry zarządzającej (tj. kierownika projektu, kierownika B+R, kierownika merytorycznego itp.). Pracownicy rozliczani jako kadra naukowo-badawcza w ramach kategorii W, **nie mogą posiadać w zakresie obowiązków zadań dotyczących funkcji zarządczych, nadzorczych i koordynujących** (np. zarządzanie, nadzór lub koordynacja prac zespołu badawczego).

Koszty dotyczące funkcji zarządczych, nadzorczych i koordynujących są pokrywane z ryczałtu kosztów pośrednich.

Nie jest możliwe rozliczanie tego samego stanowiska pracy w ramach kosztów bezpośrednich i pośrednich równocześnie, nawet z zastosowaniem proporcjonalnego przyporządkowania zadań do obu kategorii.

Wydatki na wynagrodzenie personelu są kwalifikowalne pod warunkiem, że ich wysokość odpowiada stawkom faktycznie stosowanym u beneficjenta w ramach projektu jak również poza nim na analogicznych stanowiskach lub na stanowiskach wymagających analogicznych kwalifikacji. Dotyczy to również pozostałych składników wynagrodzenia personelu, w tym nagród i premii.

Dokumentowanie pracy wykonanej na rzecz projektu:

- w przypadku **umowy o pracę – lista płac**
Jeżeli dany pracownik nie jest zaangażowany w projekt w wymiarze pełnego etatu, określenie kwalifikowalnej części wynagrodzenia dokonuje się na podstawie:
 - **oddelegowania** pracownika do projektu w częściowym wymiarze etatu, ze wskazaniem zakresu obowiązków w ramach projektu (optymalne rozwiązanie),
 - **karta czasu pracy** z opisem wykonywanych zadań - dla osób, które pracują nieregularnie na rzecz projektu objętego dofinansowaniem;
- w przypadku **umowy zlecenia – rachunek**, wykaz obowiązków w ramach projektu, protokół odbioru.

Wydatki związane z zaangażowaniem osoby wykonującej zadania przy prowadzeniu badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych są kwalifikowalne o ile:

- obciążenie z tego wynikające nie wyklucza możliwości prawidłowej i efektywnej realizacji wszystkich zadań powierzonych danej osobie;
- łączne zaangażowanie zawodowe tej osoby w realizację wszystkich projektów finansowanych z funduszy strukturalnych oraz działań finansowanych z innych źródeł, w tym środków własnych beneficjenta i innych podmiotów, nie przekracza 276 godzin miesięcznie;
- w przypadku umowy zlecenia – wykonanie zadań jest potwierdzone protokołem odbioru wskazującym na prawidłowe wykonanie zadań.

Powyższe warunki powinny być spełnione w całym okresie kwalifikowania wynagrodzenia danej osoby w projekcie.

Koszt kwalifikowalny stanowią poniższe składniki płacowe i pozapłacowe wynagrodzenia personelu, **proporcjonalnie do zaangażowania pracownika w realizację** badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych:

- wynagrodzenie zasadnicze,
- premie lub nagrody (z wyłączeniem nagród jubileuszowych), o ile zostały przewidziane w regulaminie wynagrodzeń danego podmiotu, ustalającym jednolite zasady dla wszystkich

pracowników (także tych niezaangażowanych w realizację projektów współfinansowanych z POIR) lub w regulaminie pracy lub też innych właściwych przepisach prawa pracy oraz zostały wprowadzone w danym podmiocie co najmniej 6 miesięcy⁴ przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie;

- dodatek do wynagrodzenia za wykonywanie zadań w projekcie;;
- dodatek za wieloletnią pracę i dodatek z tytułu pełnienia funkcji w danym podmiocie (z wyłączeniem funkcji zarządczych, nadzorczych i koordynujących, dla których wydatki są uwzględniane w ramach kosztów pośrednich);
- wynagrodzenie za okres urlopu wypoczynkowego (proporcjonalnie do procentowego zaangażowania danego pracownika w realizację badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych w miesiącu wystąpienia urlopu wypoczynkowego, a jeżeli nie można tego określić – w miesiącu poprzedzającym miesiąc wystąpienia urlopu wypoczynkowego);
- wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ubezpieczeń społecznych (proporcjonalnie do procentowego zaangażowania danego pracownika w realizację projektu w miesiącu wystąpienia niezdolności do pracy, a jeżeli nie można tego określić – w miesiącu poprzedzającym miesiąc wystąpienia niezdolności do pracy);
- dodatkowe wynagrodzenie roczne⁵ wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne i fundusze pozaubezpieczeniowe kwalifikowalne proporcjonalnie do okresu, w jakim pracownik realizował zadania na rzecz projektu;
- składka na:
 - ubezpieczenie emerytalne, w tym Pracowniczy Program Emerytalny,
 - ubezpieczenie rentowe,
 - ubezpieczenie chorobowe,
 - ubezpieczenie zdrowotne,
 - ubezpieczenie wypadkowe;
- składka na Fundusz Pracy;
- składka na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
- zaliczka na podatek dochodowy;
- odpisy na ZFŚŚ.

E - Koszty podwykonawstwa

Jako koszty podwykonawstwa należy rozumieć **zlecenie stronie trzeciej części merytorycznych prac projektu** oraz koszty zasobów udostępnionych przez strony trzecie (np. koszt wynajmu laboratorium wraz z aparaturą badawczą, outsourcing kadrowy).

Za podwykonawstwo nie uznaje się czynności pomocniczych, niezbędnych do wykonania zadań projektowych, takich jak usługi prawne lub księgowo.

W ramach niniejszej kategorii należy również rozliczać wszystkie umowy o dzieło.

UWAGA: W przypadku umowy o dzieło odbiór dzieła powinien zostać potwierdzony przez Zamawiającego.

Koszty podwykonawstwa są wyłączone z podstawy naliczania ryczałtu kosztów pośrednich projektu.

UWAGA: W przypadku zlecenia stronie trzeciej części merytorycznych prac projektu łączna kwota wydatków kwalifikowalnych w kategorii E (podwykonawstwo) **nie może przekroczyć limitów wskazanych w Regulaminie Konkursu.**

⁴ Wyjątek od tej reguły stanowią sytuacje, gdy dany podmiot powstał później niż 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie. W takim przypadku nagrody lub premie mogą również zostać uznane za kwalifikowalne po spełnieniu pozostałych warunków opisanych powyżej.

⁵ Dodatkowe wynagrodzenie roczne personelu projektu jest kwalifikowalne wyłącznie jeżeli wynika z przepisów prawa pracy.

Op – pozostałe koszty bezpośrednie

I. Koszty aparatury naukowo-badawczej i wartości niematerialnych i prawnych

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są odpisy amortyzacyjne lub koszty odpłatnego korzystania z:

- **aparatury naukowo-badawczej** i innych urządzeń wykorzystywanych do prowadzenia badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych;
- **wartości niematerialnych i prawnych (WNIp) uzyskanych od osób trzecich na warunkach rynkowych** w formie patentów (zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji), licencji, know-how, nieopatentowanej wiedzy technicznej, ekspertyz, analiz i raportów badawczych itp., wykorzystywanych do prowadzenia badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych **w zakresie niezbędnym i przez okres niezbędny do realizacji projektu objętego pomocą.**

Koszty patentów, licencji, know-how, nieopatentowanej wiedzy technicznej, ekspertyz, analiz, raportów badawczych itp. (**wartości niematerialnych i prawnych**), o wartości przekraczającej kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp⁶, nabytych od innych podmiotów niż uczelni publicznej, państwowego instytutu badawczego, instytutu PAN lub innej jednostki naukowej będącej organizacją prowadzącą badania i upowszechniającą wiedzę⁷ są możliwe do rozliczenia w projekcie **wyłącznie po uzyskaniu pisemnej zgody Instytucji Pośredniczącej**⁸.

Wskazane powyżej ograniczenie podmiotowe nie dotyczy zakupów licencji na systemy/oprogramowanie powszechnie dostępnych w sprzedaży, które nie są tworzone na indywidualne potrzeby beneficjenta (system/oprogramowanie dedykowane)

1/ Amortyzacja

Odpisy amortyzacyjne z tytułu spadku wartości stanowią koszt kwalifikowalny, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- aparatura w momencie zakupu spełnia definicję środka trwałego (zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości: *rzeczowe aktywa trwałe o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki*);
- aparatura lub WNIp są niezbędne do prawidłowej realizacji badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych projektu i są bezpośrednio wykorzystywane w związku z projektem;
- aparatura, inne urządzenia (sprzęt) służące badaniom aplikacyjnym (przemysłowym) lub pracom rozwojowym projektu są ewidencjonowane w rejestrze środków trwałych podmiotów dokonujących ich zakupu;
- odpisy amortyzacyjne zostały obliczone na podstawie przepisów o rachunkowości oraz zgodnie z polityką rachunkową podmiotu;
- kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych odnosi się wyłącznie do okresu faktycznego wykorzystania aparatury lub WNIp do realizacji badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych projektu;
- w przypadku, gdy aparatura lub WNIp wykorzystywane są także w innych celach niż realizacja projektu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania aktywów przy realizacji badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych projektu;

⁶ Rozporządzenie w sprawie kwoty wartości zamówień oraz konkursów, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej

⁷ o której mowa w art. 2 pkt 83 rozporządzenia 651/2014, która podlega ewaluacji jakości działalności naukowej jednostek naukowych, art. 265- 269 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018r., poz. 1668) , i otrzymała co najmniej ocenę B

⁸ powyższe nie uprawnia beneficjenta do ograniczenia kręgu potencjalnych wykonawców do uczelni publicznych, państwowych instytutów badawczych, instytutów PAN lub innych jednostek będącej organizacją prowadzącą badania i upowszechniającą wiedzę

- zakup aparatury lub WNiP nie był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych;
- zakup aparatury lub WNiP nie został rozliczony jako koszt kwalifikowalny projektu;
- odpisy amortyzacyjne dotyczą aparatury lub WNiP, które zostały zakupione w sposób racjonalny i efektywny, tj. ich ceny nie zostały zawyżone w stosunku do cen i stawek rynkowych.

Wartość rezydualna środka trwałego oraz WNiP po zakończeniu realizacji projektu nie jest kosztem kwalifikowalnym.

2/ Odpłatne korzystanie z aparatury/ WNiP

Koszty ponoszone w wyniku odpłatnego korzystania z aparatury (leasing, wynajem) lub wartości niematerialnych i prawnych (opłaty licencyjne) stanowią koszty kwalifikowalne w zakresie niezbędnym i przez okres niezbędny do realizacji badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych projektu objętego pomocą.

W **przypadku leasingu** (finansowego lub operacyjnego) koszt kwalifikowalny stanowi kwota przypadająca na **część raty leasingowej** wystawionej na rzecz beneficjenta **związanej ze spłatą kapitału** (bez części odsetkowej i innych opłat) przedmiotu umowy leasingu.

Do współfinansowania kwalifikują się również wydatki poniesione w związku z **leasingiem zwrotnym finansowym i zwrotnym operacyjnym** pod warunkiem, że zbywany przedmiot nie został zakupiony z udziałem środków unijnych lub/oraz dotacji z krajowych środków publicznych.

W przypadku kosztów leasingu maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych nie może przekroczyć rynkowej wartości dobra będącego przedmiotem leasingu. Oznacza to, że kwota kosztów kwalifikowalnych nie może być wyższa, niż:

- kwota, na którą opiewa dowód zakupu wystawiony leasingodawcy przez dostawcę współfinansowanego dobra – w przypadku dóbr zakupionych nie wcześniej niż w okresie 12 miesięcy przed złożeniem przez beneficjenta (w przypadku projektu realizowanego w ramach konsorcjum, przez lidera konsorcjum) wniosku o dofinansowanie,
- rynkowa wartość dobra będącego przedmiotem leasingu określona w wycenie sporządzonej przez uprawnionego rzeczoznawcę lub w wycenie sporządzonej w oparciu o metodologię przedstawioną przez beneficjenta – w przypadku dóbr zakupionych wcześniej niż w okresie 12 miesięcy przed złożeniem przez beneficjenta (w przypadku projektu realizowanego w ramach konsorcjum, przez lidera konsorcjum) wniosku o dofinansowanie. Wycena może zostać zastąpiona udokumentowaniem wyboru przedmiotu leasingu w procedurze przetargowej zapewniającej zachowanie uczciwej konkurencji,
- w przypadku **leasingu finansowego, gdzie okres amortyzacji jest dłuższy niż okres trwania umowy leasingowej**, kosztem kwalifikowalnym są odpisy amortyzacyjne przypadające na okres faktycznego wykorzystania danego dobra do realizacji badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych projektu.

II. Koszty budynków i gruntów

Koszty budynków i gruntów kwalifikowalne są w zakresie i przez okres niezbędny do realizacji badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych projektu⁹.

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są m.in. następujące rodzaje kosztów:

- **dzierżawa gruntów** - tylko raty dzierżawne bez części odsetkowej;
- **wieczyste użytkowanie gruntów** - tylko opłaty za użytkowanie wieczyste z wyłączeniem odsetek;

⁹ W kategorii Op rozliczyć można koszty budynków lub gruntów, które są w całości lub części wykorzystywane **bezpośrednio** na potrzeby prowadzonych badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych, tj. laboratoria lub inne pomieszczenia wykorzystywane do badań oraz użytkowane na potrzeby aparatury, sprzętu, materiałów i personelu projektu rozliczanego w kosztach bezpośrednich.

- **amortyzacja budynków** - w przypadku, gdy wykorzystywane są także w innych celach niż realizacja projektu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania budynków w celu realizacji badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych w ramach projektu objętego pomocą.

W przypadku wskazanych powyżej **kosztów budynków i gruntów** (np. dzierżawa gruntów, wieczyste użytkowanie gruntów, amortyzacja budynków) łączna kwota wydatków kwalifikowalnych w projekcie **nie może przekroczyć 10%** całkowitych **kosztów kwalifikowalnych całego projektu**.

Podatek od nieruchomości nie stanowi kosztów bezpośrednich projektu.

III. Inne koszty operacyjne

Do pozostałych kosztów operacyjnych zalicza się m.in. koszty materiałów, środków eksploatacyjnych i podobnych produktów ponoszone bezpośrednio w związku z realizacją badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych projektu objętego pomocą.

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są m.in. następujące rodzaje kosztów:

- **materiały** niezbędne do realizacji badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych, np. surowce, półprodukty, odczynniki;
- **sprzęt laboratoryjny** (co do zasady wszystkie zakupy niespełniające wymogu środka trwałego zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz z przyjętą polityką rachunkowości) wykorzystywany do badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych;
- **koszty utrzymania linii technologicznych**, instalacji doświadczalnych itp. w okresie i w proporcji wykorzystania do badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych projektu;
- **koszty eksploatacji aparatury naukowo-badawczej;**
- **wynajem powierzchni laboratoryjnej** (tj. powierzchni przystosowanej do przeprowadzania badań np. ze względu na wymagane certyfikaty lub zastosowane systemy zabezpieczeń, bez aparatury badawczej)¹⁰ wykorzystywanej do badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych projektu;
- **koszty usług obcych o charakterze pomocniczym**, które są niezbędne do realizacji projektu ale nie wpisują się w definicję kat E lub O;
- **elementy służące do budowy i na stałe zainstalowane w prototypie, instalacji pilotażowej lub demonstracyjnej;**
- **koszty opłat związanych z dopuszczeniem do badań;**
- **koszty usług transportowych niezbędnych do prawidłowej realizacji prac badawczych;**
- **koszty promocji projektu** (publikacje, koszt strony internetowej itp. – bez kosztów delegacji, które należy rozliczać w ramach kosztów pośrednich) **do 1% kosztów kwalifikowalnych całego projektu;**
- **koszt audytu zewnętrznego**, jeżeli rozpoczął się on po zrealizowaniu 50% całości planowych wydatków związanych z projektem, ale nie później niż przed zrealizowaniem 80% całości planowanych wydatków związanych z realizacją projektu.

O – Koszty pośrednie

Koszty pośrednie ponoszone w związku z realizacją badań aplikacyjnych (przemysłowych) lub prac rozwojowych projektu objętego pomocą są rozliczane metodą ryczałtową, jako procent od kosztów bezpośrednich z wyłączeniem kosztów podwykonawstwa (kategorii E), zgodnie ze wzorem:

¹⁰ Koszt wynajmu laboratorium wraz z aparaturą badawczą należy rozliczać w ramach kategorii E, jako koszty zasobów udostępnionych przez strony trzecie. Koszt wynajmu powierzchni innej niż laboratoryjna pokrywany jest z ryczałtu kosztów pośrednich.

$$O = (W + Op) \times \text{wskaźnik kosztów pośrednich określony w umowie o dofinansowanie}$$

Koszty rozliczone metodą ryczałtową są traktowane jako wydatki poniesione. W ramach projektu beneficjent nie ma obowiązku zbierania ani opisywania dokumentów księgowych w celu potwierdzenia poniesienia wydatków, które zostały rozliczone jako koszty pośrednie.

2. Katalog kosztów kwalifikowalnych prac przedwdrożeniowych¹¹

Na koszty kwalifikowalne prac przedwdrożeniowych finansowanych w ramach pomocy de minimis¹² projektu składają się poniższe kategorie kosztów*:

Koszty bezpośrednie	Wynagrodzenia (W) Podwykonawstwo (E) Pozostałe koszty bezpośrednie (Op), w tym: <ul style="list-style-type: none">- koszty narzędzi i sprzętu- koszty budynków i gruntów- inne koszty operacyjne
Koszty pośrednie (O)	

UWAGA: Prace przedwdrożeniowe finansowane w ramach pomocy de minimis dostępne są wyłącznie dla przedsiębiorców.*

*Suma kosztów kwalifikowalnych przeznaczonych na realizację prac przedwdrożeniowych finansowanych w ramach pomocy *de minimis* oraz pomocy publicznej na usługi doradcze dla MŚP nie może przekroczyć 20% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu.

W-Koszty wynagrodzeń

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są **koszty wynagrodzeń wraz z pozapłacowymi kosztami pracy**, w tym składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne **osób zatrudnionych przy prowadzeniu prac przedwdrożeniowych** (pracowników realizujących prace przedwdrożeniowe, pracowników technicznych, oraz pozostałych pracowników pomocniczych) w części, w jakiej wynagrodzenia te są bezpośrednio związane z realizacją prac przedwdrożeniowych projektu objętego dofinansowaniem.

Koszt kwalifikowalnym w ramach tej kategorii może być wyłącznie wynagrodzenie kadry naukowo-badawczej, z wyłączeniem kadry zarządzającej (tj. kierownika projektu, kierownika B+R, kierownika

¹¹ Jeśli dotyczy – w zależności od zapisów Regulaminu konkursu

¹² Pomoc de minimis na wsparcie komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych oraz innych form ich transferu do gospodarki, o której mowa w rozdziale 9 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie warunków i trybu udzielania pomocy publicznej i pomocy de minimis za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (Dz.U. z 2015 r. poz. 299)

merytorycznego itp.). Pracownicy rozliczani jako kadra naukowo- badawcza w ramach kategorii W, **nie mogą posiadać w zakresie obowiązków zadań dotyczących funkcji zarządczych, nadzorczych i koordynujących** (np. zarządzanie, nadzór lub koordynacja prac zespołu badawczego).

Koszty dotyczące funkcji zarządczych, nadzorczych i koordynujących są pokrywane z ryczałtu kosztów pośrednich.

Nie jest możliwe rozliczanie tego samego stanowiska pracy w ramach kosztów bezpośrednich i pośrednich równocześnie, nawet z zastosowaniem proporcjonalnego przyporządkowania zadań do obu kategorii.

Wydatki na wynagrodzenie personelu są kwalifikowalne pod warunkiem, że ich wysokość odpowiada stawkom faktycznie stosowanym u beneficjenta w ramach projektu jak również poza nim na analogicznych stanowiskach lub na stanowiskach wymagających analogicznych kwalifikacji. Dotyczy to również pozostałych składników wynagrodzenia personelu, w tym nagród i premii.

Dokumentowanie pracy wykonanej na rzecz projektu:

- w przypadku **umowy o pracę – lista płac**

Jeżeli dany pracownik nie jest zaangażowany w projekt w wymiarze pełnego etatu, określenie kwalifikowalnej części wynagrodzenia dokonuje się na podstawie:

- **oddelegowania** pracownika do projektu w częściowym wymiarze etatu, ze wskazaniem zakresu obowiązków w ramach projektu (optymalne rozwiązanie),

- **karta czasu pracy** z opisem wykonywanych zadań - dla osób, które pracują nieregularnie na rzecz projektu objętego dofinansowaniem;

- w przypadku **umowy zlecenia – rachunek**, wykaz obowiązków w ramach projektu, protokół odbioru.

Wydatki związane z zaangażowaniem osoby wykonującej zadania przy prowadzeniu prac przedwdrożeniowych są kwalifikowalne o ile:

- obciążenie z tego wynikające nie wyklucza możliwości prawidłowej i efektywnej realizacji wszystkich zadań powierzonych danej osobie;

- łączne zaangażowanie zawodowe tej osoby w realizację wszystkich projektów finansowanych z funduszy strukturalnych oraz działań finansowanych z innych źródeł, w tym środków własnych beneficjenta i innych podmiotów, nie przekracza 276 godzin miesięcznie.

- w przypadku umowy zlecenia – wykonanie zadań jest potwierdzone protokołem odbioru wskazującym na prawidłowe wykonanie zadań.

Powyższe warunki powinny być spełnione w całym okresie kwalifikowania wynagrodzenia danej osoby w projekcie.

Koszt kwalifikowalny stanowią poniższe składniki płacowe i pozapłacowe wynagrodzenia personelu, **proporcjonalnie do zaangażowania pracownika w realizację prac przedwdrożeniowych:**

- wynagrodzenie zasadnicze,

- premie lub nagrody (z wyłączeniem nagród jubileuszowych), o ile zostały przewidziane w regulaminie wynagrodzeń danego podmiotu, ustalającym jednolite zasady dla wszystkich pracowników (także tych niezaangażowanych w realizację projektów współfinansowanych z POIR) lub w regulaminie pracy lub też innych właściwych przepisach prawa pracy oraz zostały wprowadzone w danym podmiocie co najmniej 6 miesięcy¹³ przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie;

¹³ Wyjątek od tej reguły stanowią sytuacje, gdy dany podmiot powstał później niż 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie. W takim przypadku nagrody lub premie mogą również zostać uznane za kwalifikowalne po spełnieniu pozostałych warunków opisanych powyżej.

- dodatek do wynagrodzenia za wykonywanie zadań w projekcie;
- dodatek za wieloletnią pracę i dodatek z tytułu pełnienia funkcji w danym podmiocie (z wyłączeniem funkcji zarządczych, nadzorczych i koordynujących, dla których wydatki są uwzględniane w ramach kosztów pośrednich);
- wynagrodzenie za okres urlopu wypoczynkowego (proporcjonalnie do procentowego zaangażowania danego pracownika w realizację projektu w miesiącu wystąpienia urlopu wypoczynkowego, a jeżeli nie można tego określić – w miesiącu poprzedzającym miesiąc wystąpienia urlopu wypoczynkowego);
- wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ubezpieczeń społecznych (proporcjonalnie do procentowego zaangażowania danego pracownika w realizację projektu w miesiącu wystąpienia niezdolności do pracy, a jeżeli nie można tego określić – w miesiącu poprzedzającym miesiąc wystąpienia niezdolności do pracy);
- dodatkowe wynagrodzenie roczne¹⁴ wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne i fundusze pozaubezpieczeniowe kwalifikowalne proporcjonalnie do okresu, w jakim pracownik realizował zadania na rzecz projektu;
- składka na:
 - ubezpieczenie emerytalne, w tym Pracowniczy Program Emerytalny,
 - ubezpieczenie rentowe,
 - ubezpieczenie chorobowe,
 - ubezpieczenie zdrowotne,
 - ubezpieczenie wypadkowe;
- składka na Fundusz Pracy;
- składka na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
- zaliczka na podatek dochodowy;
- odpisy na ZFŚŚ.

E - Koszty podwykonawstwa

Jako koszty podwykonawstwa należy rozumieć **koszty usług doradczych lub równoważnych (np. testy, badanie rynku) świadczonych w celu wykonania prac przedwdrożeniowych w projekcie.**

W przypadku usług doradczych lub równoważnych **kosztami kwalifikowalnymi są koszty usług:**

- świadczonych przez konsultantów zewnętrznych;
- niemających charakteru ciągłego ani okresowego;
- niezwiązanych ze zwykłymi kosztami operacyjnymi przedsiębiorcy, takimi jak usługi doradztwa podatkowego, usługi prawnicze lub reklama.

W ramach niniejszej kategorii należy również rozliczać wszystkie umowy o dzieło (wykonanie zadań musi zostać potwierdzone protokołem odbioru wskazującym prawidłowe wykonanie dzieła). **Koszty podwykonawstwa są wyłączone z podstawy naliczania ryczałtu kosztów pośrednich projektu.**

Łączna kwota wydatków kwalifikowalnych w kategorii E (podwykonawstwo) **nie może przekroczyć 70% całkowitych kosztów kwalifikowalnych** ponoszonych w projekcie **na prace przedwdrożeniowe finansowane w ramach pomocy *de minimis* przez danego konsorcjanta będącego przedsiębiorcą.**

UWAGA: Rozliczenie kosztów kwalifikowalnych w kategorii E (podwykonawstwo) w fazie prac przedwdrożeniowych możliwe jest albo w ramach pomocy *de minimis*, albo pomocy publicznej na usługi doradcze dla MŚP.

¹⁴ Dodatkowe wynagrodzenie roczne personelu projektu jest kwalifikowalne wyłącznie jeżeli wynika z przepisów prawa pracy.

Op – pozostałe koszty bezpośrednie

I. Koszty narzędzi i sprzętu

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są odpisy amortyzacyjne lub koszty odpłatnego korzystania z narzędzi, sprzętu i innych urządzeń wykorzystywanych do prac przedwdrożeniowych w zakresie niezbędnym i przez okres niezbędny do realizacji prac przedwdrożeniowych.

1/ Amortyzacja

Odpisy amortyzacyjne z tytułu spadku wartości stanowią koszt kwalifikowalny, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- narzędzia i sprzęt w momencie zakupu spełniają definicję środka trwałego (zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości: *rzeczowe aktywa trwałe o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki*);
- narzędzia i sprzęt są niezbędne do prawidłowej realizacji prac przedwdrożeniowych projektu i są bezpośrednio wykorzystywane w związku z projektem;
- narzędzia i sprzęt służące pracom przedwdrożeniowym są ewidencjonowane w rejestrze środków trwałych podmiotów dokonujących ich zakupu;
- odpisy amortyzacyjne zostały obliczone na podstawie przepisów o rachunkowości oraz zgodnie z polityką rachunkową podmiotu;
- kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych odnosi się wyłącznie do okresu realizacji prac przedwdrożeniowych projektu;
- w przypadku, gdy narzędzia i sprzęt wykorzystywane są także w innych celach niż realizacja projektu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania aktywów przy realizacji prac przedwdrożeniowych projektu;
- zakup narzędzi i sprzętu nie był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych;
- zakup narzędzi i sprzętu nie został rozliczony jako koszt kwalifikowalny projektu;
- odpisy amortyzacyjne dotyczą narzędzi i sprzętu, który został zakupiony w sposób racjonalny i efektywny, tj. ich ceny nie zostały zawyżone w stosunku do cen i stawek rynkowych.

Wartość rezydualna środka trwałego po zakończeniu realizacji projektu nie jest kosztem kwalifikowalnym.

II. Koszty budynków i gruntów

Koszty budynków i gruntów kwalifikowalne są w zakresie i przez okres niezbędny do realizacji prac przedwdrożeniowych projektu¹⁵.

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są m.in. następujące rodzaje kosztów:

¹⁵W kategorii Op rozliczyć można koszty budynków lub gruntów, które są w całości lub części wykorzystywane **bezpośrednio** na potrzeby prowadzonych prac przedwdrożeniowych, tj. laboratoria lub inne pomieszczenia wykorzystywane do badań oraz użytkowane na potrzeby aparatury, sprzętu, materiałów i personelu projektu rozliczanego w kosztach bezpośrednich.

- **dzierżawa gruntów** - tylko raty dzierżawne bez części odsetkowej;
- **wieczyste użytkowanie gruntów** - tylko opłaty za użytkowanie wieczyste z wyłączeniem odsetek;
- **amortyzacja budynków** - w przypadku, gdy wykorzystywane są także w innych celach niż realizacja projektu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania budynków w celu realizacji prac przedwdrożeniowych w ramach projektu objętego pomocą.

W przypadku wskazanych powyżej **kosztów budynków i gruntów** (np. dzierżawa gruntów, wieczyste użytkowanie gruntów, amortyzacja budynków) łączna kwota wydatków kwalifikowalnych w projekcie **nie może przekroczyć 10%** całkowitych **kosztów kwalifikowalnych całego projektu**.

Podatek od nieruchomości nie stanowi kosztów bezpośrednich projektu.

III. Inne koszty operacyjne

Do pozostałych kosztów operacyjnych zalicza się m.in. koszty materiałów, środków eksploatacyjnych i podobnych produktów ponoszone bezpośrednio w związku z realizacją prac przedwdrożeniowych projektu objętego pomocą.

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są m.in. następujące rodzaje kosztów:

- **materiały** niezbędne do realizacji prac przedwdrożeniowych, np. surowce, półprodukty, odczynniki;
- **drobne narzędzia i sprzęt** (co do zasady wszystkie zakupy niespełniające wymogu środka trwałego zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz z przyjętą polityką rachunkowości) wykorzystywane do prac przedwdrożeniowych;
- **koszty utrzymania linii technologicznych**, instalacji doświadczalnych itp. w okresie i w proporcji wykorzystania do prac przedwdrożeniowych projektu;
- **wynajem powierzchni laboratoryjnej** wykorzystywanej do prac przedwdrożeniowych projektu;
- **koszty usług obcych o charakterze pomocniczym**, które są niezbędne do realizacji projektu ale nie wpisują się w definicję kat E lub O;
- **usługi rzeczownika patentowego**;
- **koszty opłat urzędowych ponoszonych w związku z realizacją prac przedwdrożeniowych** – np. koszty uzyskania certyfikatu, patentu (pierwsza rejestracja);
- **koszty opłat związanych z dopuszczeniem do badań**;
- **koszty usług transportowych niezbędnych do prawidłowej realizacji prac przedwdrożeniowych projektu**;
- **koszty promocji projektu** (publikacje, koszt strony internetowej itp. – bez kosztów delegacji, które należy rozliczać w ramach kosztów pośrednich) **do 1% kosztów kwalifikowalnych całego projektu**;
- **koszt audytu zewnętrznego**, jeżeli rozpoczął się on po zrealizowaniu 50% całości planowych wydatków związanych z projektem, ale nie później niż przed zrealizowaniem 80% całości planowanych wydatków związanych z realizacją projektu.

O – Koszty pośrednie

Koszty pośrednie ponoszone w związku z realizacją prac przedwdrożeniowych projektu objętego pomocą są rozliczane metodą ryczałtową, jako procent od kosztów bezpośrednich z wyłączeniem kosztów podwykonawstwa (kategorii E).

Dodatkowo koszty pośrednie w ramach pomocy de minimis nie mogą stanowić więcej niż 15% całkowitych kosztów kwalifikowalnych prac przedwdrożeniowych - oznacza to, że wartość kosztów pośrednich prac przedwdrożeniowych musi spełniać jednocześnie następujące warunki:

$$O \leq 15\% \times (W + Op + E + O)$$

i

$$O \leq (W + Op) \times \text{wskaźnik kosztów pośrednich określony w umowie o dofinansowanie}$$

Jako ostateczną wartość kosztów pośrednich dla prac przedwdrożeniowych (de minimis) należy przyjąć mniejszą z liczb otrzymanych z wyliczenia zgodnie z powyższymi wzorami.

Koszty rozliczone metodą ryczałtową są traktowane jako wydatki poniesione. W ramach projektu beneficjent nie ma obowiązku zbierania ani opisywania dokumentów księgowych w celu potwierdzenia poniesienia wydatków, które zostały rozliczone jako koszty pośrednie.

3. Katalog kosztów kwalifikowalnych prac przedwdrożeniowych świadczonych jako usługi doradcze¹⁶

Koszty kwalifikowalne prac przedwdrożeniowych finansowanych w ramach pomocy publicznej na usługi doradcze dla MŚP¹⁷ projektu są ujęte w poniższej kategorii kosztów*:

Koszty bezpośrednie	Podwykonawstwo (E)
---------------------	--------------------

UWAGA: Prace przedwdrożeniowe finansowane w ramach pomocy publicznej na usługi doradcze dostępne są wyłącznie dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.

*Suma kosztów kwalifikowalnych przeznaczonych na realizację prac przedwdrożeniowych finansowanych w ramach pomocy *de minimis* oraz pomocy publicznej na usługi doradcze dla MŚP nie może przekroczyć 20% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu.

E - Koszty podwykonawstwa

Jako koszty podwykonawstwa należy rozumieć **koszty usług doradczych lub równoważnych (np. testy, badanie rynku) świadczonych w celu wykonania prac przedwdrożeniowych w projekcie.**

W przypadku usług doradczych lub równoważnych **kosztami kwalifikowalnymi są koszty usług:**

- świadczonych przez konsultantów zewnętrznych;
- niemających charakteru ciągłego ani okresowego;
- niezwiązanych ze zwykłymi kosztami operacyjnymi przedsiębiorcy, takimi jak usługi doradztwa podatkowego, usługi prawnicze lub reklama.

¹⁶ Jeśli dotyczy – w zależności od zapisów Regulaminu konkursu

¹⁷ Pomoc publiczna dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorców na pokrycie kosztów usług doradczych, o której mowa w rozdziale 8 rozporządzenia z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie warunków i trybu udzielania pomocy publicznej i pomocy de minimis za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

W ramach niniejszej kategorii należy również rozliczać wszystkie umowy o dzieło (wykonanie zadań musi zostać potwierdzone protokołem odbioru wskazującym prawidłowe wykonanie dzieła).

Koszty podwykonawstwa są wyłączone z podstawy naliczania ryczałtu kosztów pośrednich projektu.

UWAGA: Rozliczenie kosztów kwalifikowalnych w kategorii E (podwykonawstwo) w fazie prac przedwdrożeniowych możliwe jest albo w ramach pomocy de minimis, albo pomocy publicznej na usługi doradcze dla MŚP.

Załącznik nr 1 do Przewodnika kwalifikowalności kosztów POIR

Załącznik określa sposób i tryb przeprowadzania audytu zewnętrznego wydatkowania środków finansowych na projekty, w których całkowita wartość dofinansowania przekracza 3 000 000 zł, zwanego dalej „audytem”.

1. Audyt przeprowadza audytor, którym może być:
 - 1) osoba spełniająca warunki określone w art. 286 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.);
 - 2) osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, zatrudniająca przy przeprowadzaniu audytu osoby, o których mowa w pkt 1).
2. Audytorem nie może być:
 - 1) podmiot zależny od audytowanego podmiotu;
 - 2) podmiot dokonujący badania sprawozdania finansowego audytowanego podmiotu w okresie 3 lat poprzedzających audyt.
3. Audytowany podmiot dokonuje wyboru audytora, zgodnie z przepisami o zamówieniach publicznych/zasadą konkurencyjności.
4. Kierownik audytowanego podmiotu, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych oraz tajemnic ustawowo chronionych, zapewnia warunki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia audytu, w szczególności udostępnia obiekty, urządzenia i dokumentację oraz umożliwia bezzwłoczne udzielanie informacji i wyjaśnień przez pracowników audytowanego podmiotu.
5. Audytor ma prawo wglądu do ksiąg rachunkowych i dokumentów stanowiących podstawę dokonywanych w nich zapisów oraz związanych z przeprowadzaniem audytu informacji i danych, w tym zawartych na informatycznych nośnikach danych, do sporządzania ich kopii oraz wykonywania z nich wyciągów, zestawień lub wydruków, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych oraz tajemnic ustawowo chronionych.
6. Pracownicy audytowanego podmiotu, na żądanie audytora, udzielają informacji i wyjaśnień oraz potwierdzają „za zgodność z oryginałem” kopie dokumentów i sporządzają z nich wyciągi, zestawienia oraz wydruki, w zakresie niezbędnym do realizacji celu audytu i zgodnie z przedstawioną przez audytora metodologią doboru próby dokumentów podlegających badaniu.
7. Celem przeprowadzenia audytu projektu jest wydanie przez audytora opinii na temat:

- 1) wiarygodności danych liczbowych i opisowych zawartych w dokumentach związanych z realizowanym projektem;
 - 2) realizacji wydatków i uzyskania założonych efektów związanych z audytowanym projektem, zgodnie z wymaganiami zawartymi we wniosku o dofinansowanie, decyzji lub umowie;
 - 3) poprawności dokumentowania i ujęcia operacji gospodarczych w wyodrębnionej dla danego projektu ewidencji księgowej.
8. Audyt projektu obejmuje sprawdzenie:
- 1) osiągnięcia celu projektu oraz zgodności realizacji projektu z umową;
 - 2) poprawności księgowania wydatków poniesionych w ramach realizowanego projektu, ich zasadności, sposobu udokumentowania i wyodrębnienia w ewidencji księgowej;
 - 3) prawidłowości dokonywania i dokumentowania wydatków związanych z projektem;
 - 4) wiarygodności i terminowości sprawozdań z realizacji projektu;
 - 5) terminowości rozliczania otrzymanych środków finansowych na realizację projektu;
 - 6) sposobu monitorowania realizacji celów projektu;
 - 7) sposobu przechowywania i zabezpieczania dokumentacji dotyczącej projektu;
 - 8) przestrzegania przepisów o rachunkowości, zamówieniach publicznych i finansach publicznych, w tym w zakresie przestrzegania dyscypliny finansów publicznych;
 - 9) funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w odniesieniu do realizacji projektu;
 - 10) realizacji wniosków i zaleceń z wcześniejszych kontroli i audytów.
9. Audyt projektu rozpoczyna się co najmniej po zrealizowaniu 50% planowanych wydatków, ale nie później niż przed zrealizowaniem 80% planowanych wydatków związanych z projektem i kończy się przed złożeniem końcowego sprawozdania z realizacji projektu.
10. W przypadku gdy przeprowadzenie audytu wymaga specjalistycznej wiedzy, umiejętności lub kwalifikacji, audytor może powołać, na swój koszt, rzeczoznawcę.
11. 1 Na podstawie zebranych dowodów audytor sporządza pisemne sprawozdanie z audytu, zwane dalej „sprawozdaniem”.
- 11.2 Audytor jest obowiązany zachować poufność i nie naruszać tajemnic audytowanych podmiotów w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.
12. 1. Sprawozdanie zawiera:
- 1) datę sporządzenia;
 - 2) nazwę i adres audytowanego podmiotu;
 - 3) nazwę i numer projektu;
 - 4) oświadczenie audytora o niezależności od audytowanego podmiotu;
 - 5) imiona, nazwiska i określenie uprawnień audytorów;
 - 6) cele audytu;
 - 7) podmiotowy i przedmiotowy zakres audytu;
 - 8) termin, w którym przeprowadzono audyt;
 - 9) zwięzły opis działań audytowanego podmiotu w obszarze objętym audytem;

- 10) ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania i kontroli w obszarze działalności audytowanego podmiotu objętym audytem;
 - 11) informację o metodzie doboru i wielkości próby do badania;
 - 12) zaprezentowanie wyników badania, w których stwierdzono nieprawidłowości;
 - 13) określenie nieprawidłowości w działalności audytowanego podmiotu oraz analizę ich przyczyn i skutków;
 - 14) zalecenia w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w działalności audytowanego podmiotu;
12. 2. Do sprawozdania audytor dołącza opinię, o której mowa w pkt 7.
13. 1. Sprawozdanie przekazuje się audytowanemu podmiotowi w terminie 7 dni od dnia zakończenia audytu.
- 13.2. Sprawozdanie z audytu audytowany podmiot przechowuje przez okres 10 lat i udostępnia na każde żądanie Instytucji Pośredniczącej.
14. Audytowany podmiot przekazuje Instytucji Pośredniczącej jeden egzemplarz sprawozdania oraz ewentualne stanowisko do ustaleń zawartych w sprawozdaniu, w terminie 21 dni od dnia otrzymania sprawozdania.
15. Audytor jest obowiązany do udzielania wyjaśnień w zakresie objętym audytem Instytucji Pośredniczącej (IP) oraz upoważnionym przez IP osobom.